

i den Form, den har for Øjeblikket, vil kunne skaffes, er for ringe. Dette er ikke for mig Hovedsagen. For mig er Hovedsagen, at den danske Rigsdag her viser, at man vil gøre et Forsøg paa at hjælpe den mindre Landbruger til at skaffe sig Jord, og naar man staar over for noget saa oprøvet og saa nyt som dette, er det efter min Overbevisning rigtigt, at man gaar forsigtig til Værks. Men kan det ved denne Lov lykkes at skabe Betingelser for tilfredse Hjem, skaber man ogsaa derved Betingelser for en dygtig og intelligent Landbrugsstand. Det er selvfølgelig uden Betydning for Landbruget, taget i sin Helhed, om man har meget eller lidt at skøtte. Opgaven for vort Land maa være at skaffe en saa intelligent og dygtig Landbrugsstand som mulig. Dette kan naas ved at skabe saa mange Hjem som muligt, som ikke ere trykkede af økonomiske Bekymringer. Vi ere henviste til i vort lille Land — uanset med hvor stor Dygtighed og Intelligens andre Erhvervsgrøene have kunnet og ville kunne udvikle sig — henviste til at leve af vort Jordbrug, og enhver Bestræbelse for at knytte Landbrugerne til Jorden og forhindre den overhaandtagende Bortvandring til de større Byer, tror jeg vil blive lykkeligbringende. Jeg haaber derfor, at dette Lovforslag, som vil kunne bidrage til, at Landarbejderne og de mindre Jordbrugere blive knyttede fastere til Jordbruget, vil kunne faa gode og gavnlige Virkninger.

J. H. Jensen: Skønt jeg fuldt ud deler de Anskuelse, der fremkom fra den ærede Ordfører saa vel som fra den højtærede Minister, skal jeg dog ikke undlade at sige et Par Ord, særlig da jeg nyder den tvivlsomme Ære at være det Medlem her, der vistnok har været Genstand for de fleste Angreb for denne Sags Skyld. Da vi desuden nu ere i Færd med at afslutte Behandlingen og ikke ville faa Sagen at se mere her, er det vel ikke saa underligt, at jeg ønsker at give den et Par Ord med paa Vejen. Naar jeg anbefaler det høje Ting at vedtage denne Lov i den Skikkelse, hvori den er sendt os fra Landstinget, er det kun, fordi jeg er paa det rene med, at det ikke er muligt at opnaa mere, og det er ikke med glade Følelser, jeg retter denne Anmodning til det høje Ting. Det er ikke store Ting, denne Reform byder, og jeg havde aldrig ventet, at man vilde ende med et saa lille Resultat som det, der nu kommer til at foreligge. Det er jo sandt nok, hvad den højtærede Minister udtalte, at hvad det drejer sig om,

er at faa gjort en Begyndelse, og dette er jo en Begyndelse, men lige saa sandt er det, at Formaalet med Lovforslaget var at hjælpe saa mange som muligt af de uheldig stillede Landarbejdere, og skulle vi naa det Maal, som den højtærede Minister hentydede til: at modvirke den stærke Bortvandring fra Landet til Byerne, kan det ikke nytte, at enkelte hjælpes, saa skulle mange hjælpes. Sammenligner man det Forslag, der fremkom fra Landbokommissionen, med dette, antager jeg, at enhver vil indrømme, at vi her i Rigsdagen næppe naa Halvdelen af, hvad Flertallet i Landbokommissionen i Virkeligheden ønskede. Vi staa her over for en Reform, som ganske vist byder, lad os sige halvtredje Tusinde Landarbejdere selvstændige Hjem, men den Plan, vi havde fremlagt fra Landbokommissionens Side, gik ud paa at skabe det dobbelte Antal. Resultatet af denne Lov vil altsaa blive, at naar 5 Aar ere gaaede, vil der endnu være halvtredje Tusinde Beboere af Lejestuer, som, dersom Landbokommissionens Plan var bleven fulgt, kunde være flyttede ud fra disse og ind i egne selvstændige Hjem. Men ogsaa de, der komme ind i selvstændige Hjem, ville ikke komme til at sidde saa godt i det, som de vilde være komne efter den Plan, der udgik fra Landbokommissionen, idet de hvert Aar komme til at svare 13—14 Kr. mere end efter Kommissionens Forslag, og det er ikke saa lille en Sum for en fattig Landarbejder.

Imidlertid, jeg skal ikke klage over, at man ikke faar saa meget som ønskeligt var til Forbedring af disse Folks Kaar, thi der kan jo ikke naas mere for Øjeblikket, og jeg skal villig indrømme i Tilslutning til den ærede Ordfører, at den højtærede Landbrugsminister har gjort sit til at naa et Resultat. Hvem der bærer Skylden for, at vi ikke naa mere, er det ikke saa nemt at have en bestemt Mening om. Jeg skal blot som min personlige Mening udtale, at Hovedskylden ligger oppe i det andet Ting, hvor der vistnok sidder en hel Del Medlemmer, som ikke have saa varmt et Hjerte for Husmændene, som de burde og skulde have. Alligevel kan jeg ikke frigøre mig for den Tanke, at en Del af Skylden kan ligge andre Steder, og herved sigter jeg til saadanne, som, da Reformen kom herved i Tinget, søgte at spænde Buen saa højt, at man maatte kunne forstaa, at den vilde komme til at briste. Jeg mindes endnu, hvorledes det den Gang regnede ned over mig med Bebrejdelser fra alle Sider, ikke